

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

Symbolum LXXVI. Ajax insaniens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

SYMBOLVM LXXVI.

Ajax insaniens.

Sophocles in Ajace flagellifero.

Ethicè.

1. Reverentia templorum. 2. Iracundiæ æcus furor. 3. Iræ diversi stimuli. 4. Suimet carnifices. 5. Qua parte corporis pateat locus vulneri in animum.

Ajaxes duos fuisse legimus: alter erat filius *Oilei* Locrensiū Regis, velox pedibus, peritus hastæ vibrandæ; captâ Troiâ *Cassandram* Priami filiam, virginem & vatem, in templo Palladis violavit. Quam ob causam domum repetens, fulmine à Pallade occisus est. Virgil. *Æneid.* lib. 1.

Illa Jovis rapidum jaculata è nubibus ignem,
Disjecit rates, evertitque æquora ventis;
Illum expirantem transfixo pectore flammam
Turbine corripuit, scopulòque infixit acuto.

Alter erat *Telamone* creatus ex *Hesione*, filia *Laomedontis*, fortissimus in exercitu Græcorum post *Achillem*. Multis rebus præclare gestis, cum *Hectore* congressus est, & nisi nox duellum diremisset, *Ajax* palmam reportasset. Discedens igitur, *Hectori* baltheum suum dono dedit, accepto ab eo gladiò. *Achille* mortuo, cum *Ajax* sibi donata ab eo arma tanquam legitimus hæres repeteret, adipisci tamen ea (*Ulysses* enim eloquentiâ suâ à iudicibus impetrarat) non potuit. Itaque dolori simul ac iræ succumbens, in insaniam incidit, & multa pecora, imprimis arietem corpore præstantem occidit, credens se *Atridas* (*Agamemnonem* & *Menelaum* supremos Græcorum Duces) & *Ulysses* interemisse, verum ad mentis sanitatem rediens, cum se falsum comperisset, acri dolore compulsus, gladio, quem *Hector* donaverat, in loco deserto se transfodit: cujus cruor in hyacinthum florem, vel ut aliis placet, in florem sui nominis permutatus est. *Chilias* paulò aliter refert *Ajaces* insaniam; ait enim, illum adeò graviter tulisse, *Ulysses* sibi prælatum in capessanda successione armorum *Achillis*, ut præ dolore in
amen-

amentiam versus sit: itaque gladio districto in gregem pecorum insiliit, existimans sese Græcorum copias cedere. Tum duos quosdam maximos suos à trabe suspensos flagris cecidit, arbitrans, hos esse Agamemnonem atque Ulysses; quorum alteri ut judici, alteri ut victori potissimum erat iratus. His igitur suis plurimo cum risu insultavit, addens convitia, quæcunque suggererat splendida bilis. Deinde postquam respuisset, partim pudore, partim metu, sibi mortem conscivit. Unde adagium: *Ajaxis risus*, quod non importunè torquebitur in eos, quibus risus oboritur nulla de causa, quem vulgò dicunt insanix, atque stultix argumentum. Item in homines mortiferis voluptatibus gaudentes, brevi perituros: aut qui malefactis gaudent, mox pœnas daturi: aut qui cum Ajace videntur sibi ex ultione inimicorum gaudium peperisse; cum suo se configant gladio, dum in horrendam vindictæ Divinæ incurrunt manum.

Ethicè.

I. (a) Ajax, Oilei filius, sacrilego stupro templum Palladis violavit, ejusque flagitii meritas pœnas dedit. *Exspiravit transfixo pectore flammis*, ut intelligas, supplicium respondisse peccato. Transfixus antè cupidinis sagittis, & impuris incensus ignibus, postea luit, flumine trajectus ibi, ubi turpiter arserat, scilicet in pectore, amoris lascivi sede. Si hoc in profanis idolorum delubris tam graviter vindicatum, quid dicemus de reverentia templis vero Numini consecratis debita? De quibus psal. 92. *Domum tuam decet sanctitudo*. Et Joannes Apocal. 22. *Foris canes, & venefici, & impudici*. De his orator aureus Multi, inquit, ad formas mulierum aspiciendas, ad adolescentulorum pulchritudinem curiosius intuendam in Ecclesiam veniunt. Tum assurgit: non miraris, quomodo undique fulmina non deferuntur: quomodo cuncta funditus non evertuntur? hæc enim non fulminibus solum, sed gehennæ supplicio dignissima sunt. Pergit porro & percontatur: *Quid facis homo; mulieris speciem curiosius in Ecclesia perscrutaris, nec horrescis, tanta Dei templum afficiens contumelia? Prostibulum tibi videtur Ecclesia, & foro ignobilior?* Nam in foro erubescis, etiam times, ne quis te videat mulierem sectari; in Ecclesia verò Dei, cum ipse DEUS te alloquatur, & ab istis deterreat, eo ipso tempore maximè, fornicatione & adulterio uteris, quo tibi magna voce intonatur, ut ab his

(a) Reverentia templorum.

his fugias; nec horrescis, nec stupes? Hæc S. P. homil. 24. in Matth. Non minùs acriter Hieronymus in Sabinianum quendam invehens, detonat: Infelicissime mortalium! tu speluncam illam, in qua filius Dei natus est, & veritas de terra orta est, & terra dedit fructum suum, de stupro condicturus ingrederis? Non times, ne de præsepi infans vagiat, ne puerpera virgo te videat, ne mater Domini contempletur. Angeli clamant, Pastores currunt, stella desuper rutilat, Magi adorant, Herodes terretur, Hierosolyma conturbatur; & tu in cubiculum Virginis, decepturus virginem irrepis? Paveo miser, & tam mente, quàm corpore perhorresco, ponere tibi volens ante oculos *opus tuum*. Et paulò post, insolito quodam eloquentiæ, non tam flumine redundans, quàm fulmine incandescens: pro nefas! inquit, non possum ultra progredi: prorumpunt lacrimæ, antequam verba: & indignatione pariter, ac dolore, in ipso meatu faucium, spiritus coarctatur. Ubi mare illud Eloquentiæ Tullianæ? ubi torrens fluvius Demosthenes? Nunc profectò muti essetis ambo, & vestra lingua torpesceret. Inventa est res, quam nulla eloquentia explicare queat: repertum est facinus, quod nec scurra ludere, nec Atellanus possit effari. Epist. 48. in Sabin. Quis non factum illud Adriani Imp. prorsus sacrilegum detesteretur? Qui ut Natalitii Christi antri religionem demoliretur, in eo statuam Adonidis erexit? *ut in specu* (loquor cum Hieronymo) *ubi Christus parvulus vagiit, Veneris amasus* plangeretur. Huc facit, quod narrat Basilius Seleuciæ quondam Præsul lib. 2. de miraculis S. Theclæ cap. 16. Dies agebatur Divæ Martyri Theclæ sacer, non majore frequentia populi, quàm religione. Sed uti fieri solet, magna in turba multos trahit pietas, multos curiositas. Ex hac tribu duo Irenopoli advenerant, qui sacris in templo solenniter peractis, cum festam diei celebritatem multis extollerent laudibus, (quod enim pectus tam agreste est, cujus fibræ sacri apparatus decore non moventur?) alter eorum Orentius nomine, non minùs spurcè loquens, quàm sentiens, prædicet, inquit, quisquis voluerit festivitas hæc pompas, & lætabilem diem; una res perplacuit mihi, quàm è templi odèo despiciens, præ omnibus aliis suspexi. Feminam sum intuitus, pro quantum formæ miraculum! nihil mihi musca; nihil ornatus sacræ ædis, nihil oratoris eloquentia, prout sola hæc delictum super omnem ambrosiam, & nectar fuit: nihil erat magis cordi, quàm Divam ut Theclam exorarem, quò efficeret, hac ut mihi forma liceret frui. O pulchras preces, non à cælo, sed tartaro audiendas! Et ve-

rò minimè surdus fuit Orcus. Postea enim, quàm plures ejus generis contribules satis in caupona genio suo litârunt, vinòque graves & somno, cubitum concesserunt, solus Orentius quanquam largo pocenio invitatus, quietem capere non potuit, desiderio scilicet abreptus voti sui potiendi. Nec distulit Orcus conferre, quod petebatur. Objicitur homini species S. Theclæ, throno aureo insidentis & munera cultoribus suis impertientis. Inter quos cum non postremum se crederet Orentius, expectabat nempe donum optatis suis conveniens. Videbatur audire Theclam dicentem: nosse se, quid adamaret, iret porrò & desideratum munus, elegantem feminam duceret domum. Hic ille gestire gaudio, & suam jam Paris novus Helenam spe devorare. Vix effluxerat hora, cum exoptata Venus adest, accedit, amplectitur, amores suos osculatur. Quid beatius Orentiò? Dum cupitis inhæret amplexibus, ecce tibi Venus repente in terribilem Harpyiam mutata, vipereos pro crinibus unguis, flammeos pro osculis oculos, horridos pro complexibus expedit unguis, crudeliterque in amatorem suum involans, cutem infelici Marfyæ à capite ad pedes deripit, tantòque fœtore ac vermium squalore opplet, ut cæteri, qui in eodem cubiculo quieti se commiserant, horrore & avernali mephite semianimes, ubi reddita luce ad se redierunt, quòdque naribus hauserant, insuper oculis inspexerunt, exemplo tam tristi edocti, castius deinceps & reverentiùs Cœlitum & templorum honores statuerint habere. Terreant alios quoque, hæc speratæ religionis documenta, & Ajaces ac Orentios non pectore tantum, sed toto corpore tartareas flammæ expirantes non imitentur in scelere, si nolunt sequi in supplicio. Poëta monet:

Casti placent superis, casta cum veste venite.

Neque veste tantum, sed etiam, & potissimum, *mente*.

II. (b) Ajax Telamonius ab Ulyssæ in judicio victus, præ ira insanians in pecora defecit, ratus Ulyssæ cum sociis se interficere. Ita multi iracundia, odiòque correpti, ac velut æstro perciti, bestias pro hominibus, homines pro bestiis habent; nec rarò innocentes judicant esse nocentes. Sic canis in lapidem sævit, quem aliena manus projecit. Juxta Poëtam Lyricum: *Ira furor brevis est*. Seneca brevem insaniam vocat. Cato iratum ab infano, non nisi tempore distare affirmat. Nam ut furentium certa sunt indicia, audax & minax vultus, tristis frons, torva facies, citatus gradus, inquietæ manus, color versus, crebra & vehementiùs acta suspiria: ita irascentium eadem signa sunt. Flagrant & mi-

(b) *Iracundia cæcus furor.*

& micant oculi, multus ore toto rubor, exastuante ab imis præcordiis sanguine: labia quatiuntur, dentes comprimuntur, horrent ac subri-
guntur capilli, spiritus coactus ac stridens, articulorum se ipsos torquen-
tium sonus, gemitusque, mugitusque, parum explanatis vocibus ser-
mo præruptus, & complosæ sæpius manus & pullata humus pedibus,
& totum concitum corpus, magnasque minas agens, fœda & visu hor-
renda facies depravantium se, atque intumescantium. Nescias utrum
magis detestabile vitium sit, an deforme. Senec. lib. 1. de ira. c. 1. Et
rectè Cicero: Iratos, inquit, propriè dicimus exisse de potestate, id est
de consilio, de ratione, de mente. Quid quæso infano & furioso si-
milis, quàm quòd teste eodem Romano Philosopho, Caligula Imp.
ob turbata pluviis spectacula, Jovem ipsum in duellum provocârit, ex-
clamans: *aut tolle me, aut ego te.* Atque his dictis, sagittarios suos in
cœlum tela vibrare jussit, quæ relapsa subjectorum capita graviter sau-
ciabant. Non sanior fuit Hispanus ille aleator, cui cum lusus infelici-
ter cessisset, furore amens domum venit, expedire arma cœpit; pectus
lorica, caput galeâ, cætera quoque membra ferro & chalybe munire.
Mox inscens equo, properat in forum fulminabundus; & quia in con-
festum hominum cuneum incidit, rogat, si quisquam præsens foret Nu-
minis assertor, & amator, protinus arma indueret, & eques aperto cam-
po congregaretur, demonstraturum se, nullum in cœlo esse Deum, quem
vereri debeat. Momento adfuit vindicta; advolavit vespa, per fene-
stratæ galeæ foramen penetravit, tantoque cum doloris sensu fronti ef-
fronti vulnera inflixit, ut blasphemus provocator capiti detraheret ga-
leam, sese abjiceret humi, faciem telluri opponeret, ad hostilem fu-
rorem declinandum. Cum ne sic à se amoliretur malum, denique inso-
lentissimus thrafo, abjecto supercilio, imbelli hosti herbam porrexit,
& clara voce gemebundus Deum esse confessus est, justum commissi fa-
cinoris ultorem. Paulus Zehentner in verme malæ conscient. lib. 3. c.
1. En, quò dementia & furoris hominem ira præcipitat. Iterum au-
diendus Seneca, qui, ut Lactantius loquitur, morum vitiorumque pub-
licorum descriptor verissimus, & accusator accerrimus. Hic lib. 2. de ira.
c. 35. ait: Magis videndum est, quàm multis ira per se nocuerit: alii
nimio fervore rupere venas, & sanguinem supra vires elatus clamor e-
gressit, & luminum suffudit aciem, in oculos vehementiùs humor egres-
sus; & in morbos graviores recidere. Tum subdit: *Nulla celerior ad
insaniam via.* Multi itaque continuaverunt iræ furorem, nec quam ex-
pulerant

pulerant mentem, unquam receperunt. Idem c. 26. Quid est dementi-
tius, quàm bilem in homines collectam, in res effundere? atque ut his
irasci dementis est, quæ anima carent, sic & brutis animalibus: quia
nulla est injuria, nisi à consilio profecta. Huc insanix delapsus est
Ajax, quam in pecudes, tanquam in homines, flagellis ferociter incussis
exhibuit.

----- furor iraque mentem

Præcipitant.

Canit Poëta 1. Æneid. Atque hic furor erumpit in oculos, in genas
rubor, in linguam verba, in pugnos; nec pauci Orestis instar, vi in-
sanix sibi digitum arrodunt, caput pugnis cadunt, aut parieti allidunt
Furijs agitati; aut cum Ajace sese ipsos transfigunt medios. Lycurgus
certè Rex Thracix in furorem versus, crura sibi amputavit. Cleomenes
à Lacedæmoniis pulsus, pristinx denique dignitati restitutus, non mul-
tò post in tantam insaniam incidit, ut obvio cuique sceptrum impin-
geret; quare victus & custodiæ mandatus, arrepto carcerarii gladio,
ab ima corporis parte ad verticem capitis se dissecut. Ira feris & bestiis
simillima, omnes invadit, nullo discrimine, Tros, Rutulûsve fuit. A-
micum ab hoste non discernit, nec belluam ab homine; in modum
Ajacis dum porcos verberat, putat se in Græcos sævire. Hæc Athaman-
tem & Agaven in ipsos filios cæco furore impulit. Hinc.

Eumenidum veluti demens videt agmina Pentheus,

Et solem geminum, & duplices se ostendere Thebas.

Virg. 4. Æneid. De ira doctissimus Muretus in 4. Ethic. cap. 5. Hæc,
inquit, prava animi affectio latissimè diffunditur; non omnibus metui-
mus, nec omnibus invidemus; at omnibus irascimur, etiam rebus inani-
mis, & ratione carentibus, etiam Deo. Ira plurimorum & gravissimo-
rum malorum causa est. Seneca de Ira lib. 1. c. 2. Jam verò si effectus
eius, damnæque intueri velis, nulla pestis humano generi pluris stetit.
Videbis cædes ac venena, & reorum mutuas sordes, & urbium clades, &
totarum exitia gentium, & Principum sub Civili hasta capita venalia, &
subjectas tectis faces, nec intra mœnia coercitos ignes, sed ingentia spa-
tia regionum hostili flamma relucetia. In remedium iræ, juvat consi-
derare levitatem causarum. Frivolis, inquit Philosophus ille Romanus,
turbamur & inanibus. Taurum color rubicundus excitat, ad umbras
aspis assurgit, urfos, leonésque mappa proritat. Omnia quæ naturâ fera
ac rabida sunt, consternuntur ad minima. Idem inquietis, ac stolidis
ingeniis

ingeniis evenit, rerum suspicione feriuntur, minimis sordidisque rebus exacerbantur. Parum agilis est puer, aut tepidior aqua potui, aut turbatus torus, aut mensa negligentius posita: ad ista concitari insania est. Constantinus Imp. Hortensium in amicis summum occidit, quod calamum minus commodum obtulisset. Vedus Pollio pincernam murænis objecit, quod vasculum crystallinum fregisset: Commodus Imp. balneatorum in fornacem ardentem coniecit, quod balneum intraturus, tepidiusculum reperisset. Idem in pocillatorem ardens, paralyti causam dedit, qua brevi absumptus est. Wenceslaus Bohemæ Rex, coquum ob capum minus bene assum, verum affixum ad ignem torreri iussit. Franc. Remond. lib. 4. c. 3. Otho Antonius montis Ferrati comes, atque Urbinatum Princeps puerum cubicularem resinato linteo atque sulphure perfuso involutum vivum, in candelæ morem combussit, quod horam, quam ei præfixerat, se non excitasset. Fulgos. lib. 9. Cyrus Rex fluvium Gyndem, ob unum jugalium equorum submersum, in plures rivulos deductum, exiccavit. Idem Seneca lib. 2. de Ira c. 25. Et lib. 1. c. 3. irascimur non illis, qui læserunt; sed his, qui læsuri sunt: ut scias iram non tantum ex injuria nasci. Verum est, irasci nos læsuris: sed ipsa cogitatione nos lædunt, & injuriam qui facturus est, jam fecit. Et c. 7. Optimum, inquit, est, primum irritamentum iræ, protinus spernere, ipsisque repugnare seminibus, & dare operam, ne incidamus in iram. Nam cum hostis portis se intulit, modum à captivo non accipit. Deinde spatium animo dare. Athenodorus Philosophus Augusto Cæsari monitum dedit: Iratus nihil dicas aut facias, priusquam litteras Alphabeti Græci recitaveris. Hæc ille. Cui consonat vir in Christiana philosophia doctissimus. Ira, inquit, est affectus maximè implacidus & turbulentus, qui si semel invaserit hominem, vix in eo humanæ naturæ vestigia relinquit. Ira brevis insania est, sui impotens: armorum, sanguinis & suppliciorum avida, decoris oblita, necessitudinum immemor, in ipsa irruens tela, ut alter noceat; ruinis simillima, quæ super id, quod oppresserunt, franguntur. Reliqua vitia certis quibusdam finibus coercentur, iræ nihil est intactum, nihil inaccessum: cælum ipsum petimus iracundiâ. Hinc blasphemiarum, hinc querimoniarum adversus Deum, hinc de eius providentia mortæ ab impiis controversiarum. Nec his duntaxat irascimur, à quibus nos læsos existimamus; sed futuræ etiam injuriæ cogitatione offendimur, & qui facturus injuriam, falsa plerumque imaginatione creditur, jam fecisse. Ira suum impetum in eum ipsum, qui irascitur, non raro frangit. Id quod in Ajace videmus: de quo Seneca: Ajacem in mortem egit furor,

in furorem ira. Et quæ causa est Offensionis? Opinio. Tolle opinionem, & nihil nocebit tibi. Nihil te lædet, nisi te ipsum læseris. Plato, iratus in servum, manum, quam percussurus sustulerat, suspendit dicens: *cederem, nisi irascerer.* Prius voluit iracundiam flagellare, quàm servum.

III. (c) Quæ causa tantæ iracundiæ? impatientia repulsæ, ambitionis stimulus, invidiæ venenum, injuriæ dolor, imaginaria contemptus, & ignominia impressio, odium denique & vindicta in eos, à quibus se læsum putabat Ajax. Prælatio Ulyssis œstro perculit superbum pectus, & in violentas animi perturbationes illisit. Verissimè laudatus à nobis Philosophus lib. 1. c. 18. Immodica ira gignit insaniam: nec interest, ex quàm magna causa nascatur, sed in qualem perveniat animum. Sic ignis, non refert, quàm magnus, sed quò incidat: nam etiam maximum, solida non receperunt; rursus arida & corripit facilia, scintillam quoque sovent usque in incendium. Mirum de Ajace, quem celebrat Ovidius:

Hectora qui solus, ferrumque, ignemque, Jovemque
Sustinuit toties, unam non sustinet iram;
Invictumque virum vicit dolor.

Quid indignius? tot palmarum victor, iræ, vitio maximè femineo succubuit. Certè non magnus est animus, quem perturbat injuria. Proprium est magnitudinis veræ, non se sentire percussum. Sic immanis fera ad latratus canum lentè respicit: sic irritus ingenti scopulo fluctus assultat. Senec. l. c. c. 25. In exemplum adducit Catonem, qui per contumeliam à quodam percussus, postulanti deinde veniam percussori, non memini, inquit, me percussum. Melius putavit non agnoscere, quàm vindicare. Idem lib. 3. c. 5. Ut ulcerata, & ægra corpora ad ictus levissimos gemunt, ita muliebri maximè & puerile vitium est ira. Accinit Juvenalis Sat. 13.

----- quippe minuti,
Semper & infirmi est animi exiguique voluptas,
Ultio; continuo sic collige, quòd vindicta
Nemo magis gaudet, quàm femina.

Et Aristoteles lib. 4. Ethic. c. 3. Sicut debilis est stomachi, non posse duriorum cibum concoquere; ita hominis pusillanimis est, verbum duriusculum non posse sustinere. Accedit Magister Seneca lib. 1. de ira. c. ult. Ne illud quidem judicandum est, aliquid iram, aut vindictam ad magnitudinem animi conferre, non est enim illa magnitudo, *Tumor* est; nec corporibus copia vitiosi humoris intensus incrementum est, sed pesti-

lens

(c) *Ira stimuli.*

leus humor. Addo S. Ambros. lib. 1. offic. c. 36. Vindicare se, non est actus fortitudinis, sed abjectionis & timiditatis. Vincitur ab inimico, non vincit, qui se vindicat.

IV. (d) Ajax dum ultionis impetu abreptus in hostes favire se credit, in seipsum favit, suummet in gladium victima non misera incubuit: nimirum a puncto honoris jam ante vulnus accepit. Ita Saul Hebræorum Rex primus ob epiniciu Davidi a puellis cantatum, ex unica scintilla in tantum invidia & vindictæ incendium exarsit, ut sceptrum, diadema, Regnum, victoriam, corpus, animam, famam, omnia perdidit, suimet detestabilis carnifex. Sic Achitophel ob spretum consilium a se datum, gulam laqueo sibi fregit. Sic Aman purpuratorum Regis Assueti præcipuus, injuriam & despiciatum summum interpretatus, quod Regiam intranti Mardochæus genua non inflexerit, non prius quievit, quam altius, quam vellet elatus, infame pondus è patibulo penderet. Adeo tumescit superbia, ut merito globo incendiario comparetur. Cuius epigraphe. *Rumpor ut rumpam.* Imò sæpius rumpitur, & non rumpit. Expertus est Ajax. Pusillus sanè & imbecillus est animus, quem doloris cujuscunque impatientia in voluntariam mortem adigit. Sic imbellis & abjectus pugil Cato fuit, illud olim fortitudinis falsæ miraculum, qui casum aliquem aut causam putavit dignam ultrò illata nece. Si vir, si fortis, si sapiens fuisset, C. Jul. Cæsaris gladium expectasset. Non suo, sed alieno moriendum erat scelere. *Αυτόχειροι* veteribus laudati, sonitum super arma, sed brevem dedere; in istu ad regna Plutonia descenderunt. Sic dolore & dedecore victi Xenocrates, C. Carbo, P. Crassus, L. Syllanus, Brutus, Cassius, Silius Italicus, Cornelius Gallus sibi manus intulerunt. Sic Hannibal hausto, quod inclusum annulo gestabat, veneno, se ipsum confecit. Sic Nero, sic Otho imperator, sic innumeri alii infelicem spiritum sua manu expulerunt. In qua insaniam mulieres habuerunt æmulas: pauculas ex ingenti turba memorabo. Monyma Mithridatis uxor in desperatione rerum profligatarum, ignominiam impatiens, detractum è capite diadema collo circumligavit, seque ipsam suspendit. Cum autem corporis pondere laqueus ille disruptus esset, dixit: Execrandum diadema, neque in tam tristi ministerio mihi profuisti. Moxque, cum super illud humi abjectum insputasset, Eunuchio regio sese obtulit jugulandam. Plut. in Lucullo. Cleopatra Ægypti regina, ne in triumphum ab Augusto Cæsare duceretur, unica punctiuncula, vel aspidis corpori admotæ, vel acûs capillaris, quam in-

tra

(d) Suimet carnifices.

tra comam abstruserat, veneno illita, necem sibi conscivit. Femina quaedam, de qua Lipsius meminit in monitis Pol. lib. 5. c. 93. ne Romanis se dedere cogere, filiolos duos injectis collo laqueis, ad pedes suos alligavit, & se à trabe suspendens tres impetu uno stragulavit. Ajax profectò minimè merebatur armis Achillis potiri, cujus animo longè impar fuit. Quidquid præclare gesserat, indomito mentis impetu, & ignominioso sine corruptit. Tantùm distat vincere alios, & vincere seipsum. Iterum Seneca: Imbecillus, ait, & ignavus est, qui propter dolorem moritur. Vir fortis non fugere debet è vita, sed exire. Et Martialis: Hic rogo non furor est, ne moriari, mori!

Nolo virum, facili redimit qui sanguine vitam.

Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

Qui sustinendo vincit potiùs fortunam, quàm moriendo declinat.

Et Seneca Poëta in Thebaide: Non est virtus

Timere vitam, sed malis ingentibus

Obstare, nec se vertere ac retro dare.

Quod ipsum prædictus Epigrammaticus cecinit:

Rebus in adversis facile est contemnere vitam;

Fortiter ille facit, qui miser esse potest.

V. (e) Habent fabulæ, Herculem aliquando Salaminem venisse ad Telamonem, ibique cum Ajacem adhuc infantem conspexisset, circumdedisse illi τὴν λεοντήν, pellem leoninam suam, precatùmque, ut quâ puer tegetetur illâ, invulnerabilis foret. Quod ita factum; fuisseque Ajacem toto corpore invulnerabilem, præterquam latere, id enim contactum non fuerat. Hinc Ovidius lib. 13. Metam. de Ajace:

Dixit, & in pectus tum demum vulnera passum

Quà patuit ferro, lethalem condidit enses.

Per latus scilicet in pectus mucro penetravit. Quò docemur, parum esse, heròum exuviis regi, ferarum spoliis muniri, si latus domestico præbeas hosti. Poterat Ajax vir fortis, & planè Hercules videri, si quemadmodum pectus ac tergum pelle leonina obarmatum fuit, ita partem quoque corporis illam, in quam iræ & gladio aditus patebat, obmuniisset. Inevitabile vulnus est, quod ex intestino aggressu inferitur; nam dulce videtur perire telo, à quo plaga in suummet autorem venit. Per suum se latus provocavit, petiit, & interiit Ajax.

SYM.

(e) Qua parte corporis pateat locus vulneri in animum.